

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 13. februar 2014 i sag nr. BS

S,

mod

Forsikring

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt sagsøger er berettiget til yderligere erstatning eller godtgørelse efter følgerne af en trafikulykke, hvor sagsøgte som ansvarsforsikrer for skadevolder har anerkendt erstatningsansvaret og udbetalt erstatning. Sagen drejer sig således om, hvorvidt den af Arbejdsskadenstyrelsen fastsatte erhvervsevnetabsprocent kan tilsidesættes og hvorvidt sagsøgers årsløn i medfør af erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2 skal fastsættes skønsmæssigt.

Sagsøgeren har nedlagt endelig påstand om, at sagsøgte skal betale kr. 1.018.822,95 til sagsøger med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg til betaling sker. subsidært et af retten fastsat mindre beløb.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse mod betaling af kr. 38.150

Oplysningerne i sagen

Sagsøger var den 2. juli 2007 udsat for en trafikulykke, idet han som cyklist blev påkørt af en højresvingende personbil.

Sagsøgte har som ansvarsforsikringsselskab for modparten anerkendt erstatningspligten og har udbetalt blandt andet erstatning for tab af erhvervsevne på baggrund af Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af erhvervsevnetabsprocenten.

Arbejdsskadestyrelsen har således ved sin erklæring af 7. december 2011 fastsat sagsøgers erhvervsevnetab til 50%. Erklæringen er fremlagt som sagens bilag 61 og heraf fremgår blandt andet:

"Vedrørende arbejdstiden er det oplyst at han er ansat til 20 timer, af disse er 15 timer effektiv arbejdstid mens 5 timer er pauser/hvile og der er skånehensyn i forhold til en række arbejdsopgaver som S ikke kan varetage navnlig arbejde i støjfyldte omgivelser og han er fri-

taget for at sidde i storrum.

...

Vi har inddraget i vores vurdering, at hans arbejdstid er 20 timer om ugen med indlagte pauser og at han kan arbejde effektivt omkring 15 timer."

Arbejdsskadestyrelsen har i erklæring af 13. juli 2012 genvurderet fastsættelsen af erhvervsevnetabet og fastholdt deres vurdering, hvorefter erhvervsevnetabet som følge af ulykken den 2. juli 2007 er 50 %. Afgørelsen er fremlagt som sagens bilag 151 og det fremgår heraf blandt andet:

"Det lønniveau der er taget udgangspunkt i, er som foreskrevet i loven indtægtsniveauet forud for Deres skade den 2. juli 2007.

Herefter har vi vurderet, hvad De med Deres skaderelaterede følger burde kunne tjene. Vi har været opmærksom på Deres indtægtsforhold efter ulykke, og herunder Deres lønniveau.

...

Dernæst har vi lagt vægt på, at arbejdsprøvningen har vist, at De kan arbejde ca. 20 timer ugentligt med relevante skånehensyn og pauser. Arbejdstiden i det gennemførte forløb svarer til lidt over halv tid, dog med indlagte pauser og skånehensyn.

Når vi sammenholder funktionsbeskrivelserne og Deres begrænsninger i arbejdsprøvningen med Deres gener, har vi samlet set vurderet, at De ved beskæftigelse på nedsat tid burde kunne tjene skønsmæssigt halvdelen af det indtægtsgrundlag, som De havde forud for skaden."

Sagsøgte har ved hovedforhandlingen anerkendt sagsøgers yderligere krav om betaling for svie og smerte med 38.150 kr. og sagsøger har frafaldet sit krav om betaling af yderligere helbredelsesudgifter med 31.348 kr.

Der er mellem parterne i øvrigt enighed om de beløbsmæssige opgørelser i sagen.

Forklaringer:

S har forklaret, at han er uddannet cand. mag. i Historie. Før ulykken var han ansat på R . Udover sin fuldtidsansættelse på R skrev han også artikler og holdt foredrag.

Trafikulykken ændrede hele hans liv. Både arbejdsmæssigt og i forhold til kæresten og til børnene. Der var begrænsninger på de arbejdsopgaver, som han kunne udføre og det var blevet sværere at udfordre sig selv fagligt. Han

opgav således at færdiggøre sin Phd. Han har en arbejdstid på 20 timer, men kan kun arbejde effektivt i 15 timer. Han har brug for et mentalt afbræk i sin arbejdsdag. Han har vanskeligheder med sin koncentration og får hovedpine. I stedet for medicin går han ofte en tur i arbejdstiden. Hans reelle arbejdstid er mindre end 15 timer. Han deltager ikke i publikumsvendte aktiviteter. Hans ansættelse svarer nu til en studenteransættelse.

Han er ansat med flekstid og arbejder ca. 4 timer dagligt. Han kan ikke huske, om han på et tidspunkt har arbejdet 5 timer dagligt. Når han kommer hjem skal han lige "lande". Han bliver meget træt og der går ligesom en "klap" ned. Hvis han tager bussen hjem, falder han ofte i søvn og kører for langt. Han har behov for mentalt at "slå fra". Det har haft store omkostninger på hjemmefronten. Hans skade har stor betydning for den person, som han gerne vil være for sin kæreste og børn. Han deltager f.eks. slet ikke mere i forhold til børnenes skolegang, herunder forældremøder og kontakt med lærere. Hvis han skal hjælpe børnene med lektier skal han varsles herom i god tid, så han mentalt kan forberede sig. Han er meget ked af, at han ikke kan være den far, som han gerne ville være. Ofte tager han heller ikke med på familiebesøg, idet han ikke kan klare det. Han vil helst bare være derhjemme.

Han ville i august 2007 automatisk være oprykket til sluttrin lønmæssigt. Oprykning sker automatisk efter anciennitet. Han har desuden tidligere fået et kvalifikationstillæg på 12.000 kr.

B har forklaret, at hun er kæreste med S. De har 2 børn sammen på henholdsvis 20 og 15 år. Før skaden var S et livsglad familiemenneske. Han har blandt andet taget forældreorlov for at tage sig af børnene og var altid nærværende og fysisk aktiv. De har altid rejst meget og haft en stor omgangskreds. Fagligt var S på rette hylde og forventede en karriere som forsker.

Skaden vendte deres liv rundt på hovedet. Vidnet har ikke længere en mand og børnene har ikke længere en far. S er blandt andet blevet utrolig lydfølsom og kan ikke opholde sig i stuen sammen med resten af familien. Hun kan se, hvordan han lider. Bare de trækker vejret, så er det larm for ham. Han deltager ikke længere i skole/hjem samarbejdet eller til skolefester mv. Hvis børnene har været ude at lege hos en kammerat glemmer S, at han har lovet at hente dem. S har brug for meget hvile. Da de var på ferie i Thailand, lejede de en separat hytte til S, som han kunne sove i og han kunne heller ikke tage med, når de skulle ud at spise. I hjemmet er det vidnet, som ordner alt det praktiske. Har hun brug for hjælp, må hun ringe efter sin søster og svoger.

I forbindelse med skaden fik hun tilbudt sit drømmejob, men måtte takke nej på grund af S ulykke.

O har forklaret, at han er uddannet cand. mag. i Historie. Han er

ansat som chefkonsulent i HR afdelingen i S og har ansvar for løn og personale. Han har kendt S siden 2003.

S blev ansat til et stort projekt, hvor han skulle beskrive R arkivalie bestand. Han havde ingen begrænsninger forud for ulykken og var en dygtig medarbejder. Der skete nogle markante forandringer efter ulykken. S kunne klart ikke arbejde fuld tid på grund af følgerne efter skaden. S var en værdsat medarbejder og da projektet udløb blev S ansat på 1 års revalidering i et fleksjob. De fandt i samarbejde og efter S arbejdsevne nogle rammer for hans ansættelse. Revalideringen viste et behov for ene kontor og ingen brugerkontakt, samt færre arbejdstimer. Efter lidt afprøvning blev der på kommunens opfordring aftalt en ugentlig arbejdstid på 20 timer, hvoraf de 15 timer var effektiv arbejdstid og 5 timer var afsat til pauser. Det ville ikke være muligt for S at arbejde alle 20 timer.

S jobfunktion er en anden efter skaden. Tidligere havde han en varieret og mangfoldig mængde af arbejdsopgaver. I dag er S arbejdsopgaver fleksibilitetsmæssigt begrænset og han har en helt anden jobfunktion end tidligere. Han har ingen advancements muligheder.

Akademikere, der ansættes i Staten, bliver indplaceret på løntrin 4 og stiger herefter automatisk til slutløntrin 8 efter 8 års ansættelse. Stigningen er ren anciennitetsbestemt. Efter 6 års ansættelse får man desuden et tillæg på 1.200 kr. pr måned, hvilket S også automatisk ville få. Det tillæg på 12.000 kr. som S har fået er en del af ny løn og udtryk for et éngangsvederlag for en ekstraordinær god indsats. S vil i fremtiden få meget svært ved at få del i disse tillæg.

C har forklaret, at han er uddannet bachelor i Historie og har en kandidatgrad i Informationsvidenskab.

Han har arbejdet med S siden 2004. S var før ulykken meget energisk og havde nogle lange arbejdsdage. Alle akademikere får et fast tillæg på ca. 2.500 kr. pr. måned og derudover et tillæg på 1.200 kr. pr. måned efter 5 til 6 års ansættelse. S er bagudlønnen og overenskomst ansat.

S har forklaret, at hun er uddannet psykolog og igang med uddannelsen til neuropsykolog. Hun er ansat ved C. S har deltaget i et forløb på H. Der blev her arbejdet med S begrænsninger socialt, privat og arbejdsmæssigt. S er meget nidkær med sit arbejde og lægger al sin energi på arbejdet, hvorfor han må kompensere herfor privat.

S har et meget svingende præstationsniveau. Kvaliteten af hans arbejde daler, når han overskrider sine grænser. Dette gælder også privat.

Der blev afholdt et møde med S arbejdsgiver for at forsøge at afklare

rammerne for en arbejdsprøvning. Det blev aftalt hvilke arbejdsopgaver S kunne bestride og at han skulle have et enmandskontor. Det gjaldt om at finde de optimale rammer for S ansættelse, herunder en reduktion i arbejdstimer. De nåede efter en prøveperiode på 3-6 måneder frem til en 20 timers ansættelse og med 5 timers pauser indlagt, således at S effektivt kunne arbejde 15 timer. Det er nødvendigt, at S holder 15 minutters pause for hver time. Ellers daler kvaliteten af hans arbejde. Ingen holder normalt 15 minutters pause for hver time, men det er nødvendigt for S. Hans reelle arbejdssevne er derfor 15 timer ugentligt. S pressede selv på for at arbejde flere timer, men det ville blot betyde, at S ville have behov for at sove, når han kom hjem.

Han er intelligensmæssigt uforandret efter skaden, men ved træthed daler kvaliteten. S forløb har været som forventet for en person med senfølger efter en hjerneskade.

Det er vidnet, som har testet S ved forundersøgelsen og testen var helt upåfaldende i forhold til S skade. Konklusionen vedrørende opmærksomhed angiver "ikke sikkert reduceret". Men det er sjældent at man finder noget på dette punkt.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har i påstandsdokument af 30. december 2013, der i det væsentlige er gentaget under proceduren til støtte for den nedlagte påstand gjort gældende,

"at S skal kompenseres for sine personskade efter erstatningsansvarslovens regler, herunder kompenseres fuldt ud for sine indkomsttab midlertidigt som varigt. Det gøres i den forbindelse særligt gældende, at der ved vurderingen af erhvervsevnetab skal tages udgangspunkt i S faktiske erhvervsevne, som dokumenteret udgør højest 15 timer ugentligt med skånebehov. Som følge heraf kan erhvervsevnetabet opgøres til ikke mindre end 65%.

Det gøres ligeledes gældende, at der ved fastsættelsen af S årsløn skal tages udgangspunkt i dennes varige erhvervsevnetab. Det skal i den forbindelse særligt fremhæves, at han skal kompenseres for den anciennitetslønstigning han modtog måneden efter skaden.

Det gøres derfor gældende, at der er et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering i sagen, idet man ikke har lagt S faktiske erhvervsevne til grund.

Årsløn

S₁ stod foran en uundgåelig lønstigning umiddelbart efter skaden,

S₂ stod umiddelbart inden ulykken foran en planlagt lønstigning, hvilket han opnåede måneden efter ulykken (slutløn for akademikere i staten). Der var tale om en anciennitetsmæssig lønstigning, og ved fastsættelsen af årslønnen har jeg taget udgangspunkt i denne slutløn. Der er derfor grundlag for at fravige erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1, idet S₂'s retsmæssige arbejdsværdi på skadestidspunktet var højere end hans løn i det forgående år.

Månedsløn på slutniveau august 2007:	26.407,17 kr.
Forhøjet kvalifikationstillæg	3.533,89 kr.
Hertil pension på 17,1 %, i alt	35.060,98 kr.
Årligt	
420.731,35 kr.	
Hertil lokallønstillæg (2007)	12.000,00 kr.
Forfatterindtægter (2007)	<u>2.400,00 kr.</u>

Årsløn: 435.131,35 kr.

Erhvervsevnetabet kan herefter opgøres til (reduceret med 13 % pga. alder) 2.872.740,00 kr.

Herfra skal fratrækkes det af S₂ udbetalte i alt 1.892.067,05 kr.

Erhvervsevnetabskravet kan herefter opgøres til:
980.672,95 kr.

Alternativ opgørelse af erhvervsevnetabet

For det tilfælde at retten ikke giver min klient fuldt medhold i denne påstand, er der nedenfor opgjort alternative erhvervsevnetab med forskellige procentsatser og årsløn.

Alternativ opgørelse af erhvervsevnetabet, med en årsløn på 435.131,35 kr.:

Såfremt retten måtte vurdere erhvervsevnetabet til 60% giver dette et samlet erhvervsevnetab på: 2.651.760 kr.

*Herfra skal fratrækkes det af S₂ udbetalte 1.892.067,05 kr.
Hvorved erhvervsevnetabet vil udgøre: 759.693 kr.*

Et erhvervsevnetab på 55% giver dette en samlet erstatning for erhvervsevnetab på: 2.430.780 kr.

*Herfra skal fratrækkes det af' . udbetalte 1.892.067,05 kr.
Hvorved erhvervsevnetabet vil udgøre: 538.713 kr.*

Et erhvervsevnetab på 50% giver dette en samlet erstatning for erhvervsevnetab på: 2.209.800 kr.

*Herfra skal fratrækkes det af' . udbetalte 1.892.067,05 kr.
Hvorved erhvervsevnetabet vil udgøre: 317.733 kr.*

Herunder opgøres de mulige erhvervsevnetab ved den af sagsøgers opgjorte årsløn på 383.700 kr. (bilag 125)

*Såfremt retten måtte vurdere erhvervsevnetabet til 65% giver dette et samlet erhvervsevnetab på: kr. 2.460.345,69
(1.703.316,25 / 45% x 65%)*

*Herfra skal fratrækkes det af' . udbetalte 1.892.067,05 kr.
Hvorved erhvervsevnetabet vil udgøre: 568.278,64kr.*

Et erhvervsevnetab på 60% giver dette en samlet erstatning for erhvervsevnetab på: kr. 2.271.088,33

*Herfra skal fratrækkes det af' . udbetalte 1.892.067,05 kr.
Hvorved erhvervsevnetabet vil udgøre: 379.021,28 kr.*

Et erhvervsevnetab på 55% giver dette en samlet erstatning for erhvervsevnetab på: 2.081.830,97 kr.

*Herfra skal fratrækkes det af' . udbetalte 1.892.067,05 kr.
Hvorved erhvervsevnetabet vil udgøre: 189.763,92 kr. "*

Sagsøgte har i påstandsdokument af 12. december 2013 og som i det væsentlige er gentaget under proceduren gjort gældende, at

"Det bestrides, at sagsøger er berettiget til yderligere erstatning eller godtgørelse set i forhold til, at der allerede er erstattet og godtgjort.

Til de enkelte poster bemærkes følgende:

Erhvervsevnetab

Det bestrides, at der er holdepunkter for i strid med Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelser at fastsætte erhvervsevnetabsprocenten til 65.

Der foreligger ikke noget, endsige noget sikkert, grundlag for en anden

vurdering end den, Arbejdsskadestyrelsen har lagt til grund i forbindelse med styrelsens vurdering, hvortil bemærkes, at styrelsen har en særlig ekspertise med relation til fastsættelse af erhvervsevnetabsprocenter.

Det bestrides, at der er grundlag for at fastsætte årslønnen svarende til de indtægter, sagsøger på ulykkestidspunktet fremadrettet måtte kunne forvente at opnå.

Der foreligger således ikke noget grundlag for at fravige lovens hovedregel, hvorefter årslønnen skal fastsættes svarende til indtægten i året inden skaden. Bestemmelsen har et retrospektivt udgangspunkt, og det vil føre til en urimelig overkompensation, såfremt man måtte lægge vægt på indtjeningsforholdene efter uheldet. Det bestrides, at der er grundlag for at antage, at de anciennitetsbestemte tillæg udgør et sådant særligt forhold, at der er grundlag for at bringe erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2 i anvendelse.

Beregningsgrundlaget for årslønnen bestrides i øvrigt som udokumenteret."

Rettens begrundelse og afgørelse

Arbejdsskadestyrelsen har i sin afgørelse af 7. december 2011 fastsat sagsøgers erhvervsevnetab til 50 % og har fastholdt denne vurdering i sin afgørelse af 13. juli 2013. Det fremgår af begge afgørelser, at Arbejdsskadestyrelsen har lagt vægt på, at sagsøgers ugentlige arbejdstid kan fastsættes til 20 timer og at det ved vurderingen er inddraget, at sagsøger med indlagte pauser kan arbejde effektivt omkring 15 timer.

Herefter og idet det i øvrigt fremkomne under bevisførelsen ikke kan føre til et andet resultat, findes der ikke at være det fornødne sikre grundlag for at tilsidesætte den af Arbejdsskadestyrelsen fastsatte vurdering af sagsøgers erhvervsevnetab.

Sagsøger var på tidspunktet for færdselsuheldet den 2. juli 2007 ansat ved S', som uddannet arkivar.

Ved fastsættelsen af erstatning for tab af erhvervsevne skal det vurderes, hvad sagsøger måtte antages at have tjent, hvis skaden ikke var indtruffet.

En skadelidtes årsløn fastsættes som udgangspunkt til skadelidtes samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden, jf. erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1.

Af forarbejderne til, betænkning nr. 976 fra 1983 fremgår side 104ff:

"...

Udgangspunktet er, at der skal opstilles en prognose for, hvorledes skadelid-

tes livsforløb ville have været i økonomisk henseende uden den skete forringelse i erhvervsevnen.

...

Er vedkommende aflønnet således, at lønnen automatisk stiger med ancienniteten, må dette tages i betragtning."

Efter bevisførelsen, herunder de fremlagte lønsedler og den af vidnet chefkonsulent i HR afdelingen i S , Ol afgivne forklaring, må det lægges til grund, at sagsøger kunne forvente en lønstigning til løntrin 8, som er slutlønnen for akademikere i staten og at dette er en automatisk stigning alene begrundet i sagsøgers anciennitet.

Retten finder på denne baggrund, at der foreligger sådanne særlige indtægts- og ansættelsesforhold, at fastsættelsen af sagsøgers årsløn bør ske efter et skøn, jf. erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2.

Der er ved den skønsmæssige fastsættelse af sagsøgers årsløn herefter henset til det oplyste om sagsøgers indtægt på sluttrin 8, svarende til en månedsløn på 26.407,17 kr. med tillæg af forhøjet kvalifikationstillæg, som efter den af vidnet O afgivne forklaring må antages at være helt sædvanlig. Der findes derimod ikke ved den skønsmæssige fastsættelse af sagsøgers årsløn at burde indgå værdien af det oplyste lokallønstillæg, idet dette efter det fremkomne må antages at være et engangsvederlag. Der kan heller ikke tillægges et beløb svarende til de af sagsøger opgjorte forfatterindtægter, idet det ikke er sandsynliggjort, at disse ville være tilbagevendende.

Sagsøgers årsløn fastsættes herefter skønsmæssigt til 420.731,25 kr.

Sagsøgers erhvervsevnetab kan herefter med fradrag af aldersreduktion i medfør af erstatningsansvarslovens § 9 og reguleret i medfør af erstatningsansvarslovens § 15 og med en erhvervsevnetabsprocent på 50, jf. ovenfor, opgøres til 2.069.673,23 kr. Herfra skal fratrækkes allerede udbetalt erstatning med 1.892.067,05 kr., hvorefter der findes at burde gives sagsøger medhold for et beløb på 177.606,18 kr. vedrørende yderligere erstatning for sagsøgers erhvervsevnetab.

Sagsøgte har taget bekræftende til genmæle for så vidt angår det fremsatte krav om yderligere betaling af erstatning for svie og smerte med 38.150 kr.

Der findes herefter ialt at burde gives sagsøger medhold i den nedlagte påstand for et beløb på 215.756,18 kr. med renter som påstået.

Der er ved sagens afgørelse givet sagsøger medhold i, at udmålingen af erstatning for erhvervsevnetab skal ske på baggrund af en skønsmæssig fastsættelse af sagsøgers årsløn. Det har derfor været nødvendigt for sagsøger at

anlægge sag. Der er på den anden side, givet sagsøgte medhold i, at den af Arbejdsskadestyrelsen fastsatte erhvervsevnetabsprocent skal lægges til grund ved sagens afgørelse. Der er endvidere henset til, at den ved stævningen fremsatte væsentlig højere påstand ikke efter det oplyste har medført et væsentligt større merarbejde for sagsøgte.

Under disse omstændigheder findes sagens omkostninger at burde ophæves.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte Forsikring A/S skal inden 14 dage betale 215.756,18 kr. til
sagsøger S' ned tillæg af procesrenter fra den 17. april 2012.

Hver part skal betale egne sagsomkostninger.

dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Glostrup, den 13. februar 2014.